

Національний університет
водного господарства

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та природокористування

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

Кафедра економічної теорії

06-04-11

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

О.А. Лагоднюк

«___» _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПОЛІТИЧНА ЕКОНОМІЯ»

спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»

Рівне - 2017

06-04-11 Робоча програма навчальної дисципліни «Політична економія» для студентів за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини. – Рівне: НУВГП, 2017. – 12 с.

Розробник: *Ряба О.І.*, кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної теорії

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри економічної теорії.

Протокол від «20»_12_2017 р. №_3_.

Завідувач кафедри економічної теорії _____ *Д.В.Нікітенко*

Схвалено науково-методичною комісією за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини»

Протокол від «19»_12_2017 р. № 4

Голова науково-методичної комісії _____ *О.М.Сазонець*

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		форма навчання	
		денна	заочна
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>29 «Міжнародні відносини»</u>	Обов'язкова	
Модулів – 2	Спеціальність <u>292 «Міжнародні економічні відносини»</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – 1		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		1-й	1-й
		Лекції	
		16 год.	2 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	6 год.
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		60 год.	82 год.
		Індивідуальне завдання: звіт	
		Вид контролю:	
		іспит	іспит

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

- для заочної форми навчання – 33 % та 67 %;
- для заочної форми навчання – 9% і 91%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета. Формування знань про економічну систему суспільства, закони її функціонування та розвитку для розуміння чинників зародження, утвердження і напрямів вдосконалення сучасного соціально-економічного ладу, його спроможності задовольнити потреби людей.

Завдання:

- формування на методологічних засадах цивілізаційної теорії

розвитку суспільного виробництва – продуктивних сил і економічних відносин – певного типу економічного мислення, психології та світогляду студентів;

- забезпечення засвоєння студентами знань та методів цивілізаційного і діалектичного аналізу економічного життя суспільства.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- базові категорії та поняття політичної економії;
- основні положення політекономічних теорій, на які спирається сучасна економічна наука та господарська практика;
- закони функціонування суспільного виробництва та особливості їх прояву в різних типах економічних систем;

уміти:

- застосовувати набуті теоретичні знання для аналізу економічних відносин між людьми в процесі господарської діяльності у різних типах економічних систем;
- виконувати економічні розрахунки, пов'язані з визначенням параметрів та ефективності функціонування економічних суб'єктів на різних рівнях суспільного виробництва.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Загальні засади економічного розвитку

Тема 1. Політична економія як наука

Виникнення та розвиток політичної економії.

Категорії політичної економії. Економічні закони.

Предмет і метод, функції політичної економії.

Місце політичної економії в системі економічних наук.

Суспільне виробництво: його основні фактори та фази.

Економічні потреби. Економічні інтереси. Економічний закон зростання потреб. Взаємодія потреб та інтересів як рушійна сила соціально-економічного прогресу.

Тема 2. Економічна система суспільства

Економічна система та її матеріальна основа. Суспільний поділ праці. Структура продуктивних сил.

Технологічний та суспільний способи виробництва. Закон адекватності.

Формацийний та цивілізаційний підходи в економічному дослідженні.

Власність як економічна категорія. Форми, типи і види власності.

Тема 3. Форми організації суспільного виробництва

Натуральне виробництво.

Товарне виробництво: суть, ознаки, роль у розвитку суспільства.

Товар та його властивості.

Теорії вартості. Проста і розвинена форми товарного виробництва.

Виникнення і розвитку грошових відносин.

Суть та функції грошей.

Закон вартості.

Грошовий обіг та його закони. Інфляція.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Розвинуте товарне виробництво та ринок

Тема 4. Розвинута форма товарного виробництва

Сутність капіталу, його матеріально-речовий зміст та соціально-економічна форма. Первісне нагромадження капіталу.

Товар робоча сила та його властивості.

Процес створення вартості і нової споживчої вартості. Органічна будова капіталу.

Відтворення капіталу підприємства та процес нагромадження.

Оборот капіталу підприємства. Час обороту капіталу.

Основний і оборотний капітал. Амортизація основного капіталу.

Тема 5. Форми капіталу і доходу на нього

Витрати виробництва і прибуток промисловий. Собівартість продукції.

Ціна виробництва. Середній прибуток.

Торговий капітал і торговий прибуток.

Позичковий капітал і позичковий процент.

Акціонерний капітал і акціонерні товариства.

Аграрні відносини, їхній зміст та особливості. Земельна рента та її форми. Ціна землі. Агропромисловий комплекс, його суть, структура, функції.

Тема 6. Заробітна плата

Доходи, їх види та джерела формування.

Заробітна плата: сутність, форми та системи заробітної плати.

Номінальні та реальні доходи населення. Диференціація доходів та її межі. Поняття соціальної справедливості. Необхідність та сутність системи соціального захисту.

Тема 7. Ринок: суть, функції та умови формування

Суть, структура та функції ринку. Необхідність і межі державного регулювання економіки. Сучасний господарський механізм.

Конкуренція, її суть, функції форми та роль.

Монополії: суть та форми. Наслідки діяльності монополій.

Тема 8. Суспільне відтворення

Суспільний продукт і його форми.

Національне багатство і його структура.

Сутність і види економічного відтворення.

Економічне зростання та економічний розвиток.

Фактори економічного зростання. Науково-технічна революція.

Економічний цикл та його фази. Теорії циклів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	У тому числі			Усього	У тому числі		
		л	п	срс		л	п	срс
1	2	3	4	5	7	8	9	10
Модуль 1								
<i>Змістовий модуль 1.</i>								
Загальні засади економічного розвитку								
Тема 1. Політична економія як наука	10	2	2	6	9	2	-	7
Тема 2. Економічна система суспільства	10	2	2	6	8	-	1	7
Тема 3. Форми організації суспільного виробництва	10	2	2	6	9	-	1	8
<i>Усього годин за змістовим модулем 1</i>	30	6	6	18	26	2	2	22
Змістовий модуль 2.								
Розвинуте товарне виробництво та ринок								
Тема 4. Розвинута форма товарного виробництва	10	2	2	6	9	-	1	8
Тема 5. Форми капіталу і доходу на нього	11	2	2	7	9	-	1	8
Тема 6. Заробітна плата	10	2	2	6	9	-	1	8
Тема 7. Ринок: суть,	10	2	2	6	9	-	1	8

функції та умови формування								
Тема 8. Суспільне відтворення	9	2	-	7	8	-	-	8
<i>Усього годин за змістовим модулем 2</i>	<i>50</i>	<i>10</i>	<i>8</i>	<i>32</i>	<i>44</i>	<i>-</i>	<i>4</i>	<i>40</i>
Усього годин за модулем 1	80	16	14	50	70	2	6	62
Модуль 2								
ІНДЗ	10	-	-	10	20	-	-	20
РАЗОМ:	90	16	14	60	90	10	8	82

5. Теми семінарських занять

6. Теми практичних занять

№ з/п	Теми практичних занять	Кількість годин	
		Форма навчання	
		Денна	Заочна
Змістовий модуль 1. Загальні засади економічного розвитку			
1.	Політична економія як наука	2	-
2.	Економічна система суспільства	2	1
3.	Форми організації суспільного виробництва	2	1
<i>Усього годин за змістовим модулем 1</i>		<i>6</i>	<i>2</i>
Змістовий модуль 2. Розвинуте товарне виробництво та ринок			
4.	Розвинута форма товарного виробництва	2	
5.	Форми капіталу і доходу на нього	2	1
6.	Заробітна плата	2	1
7.	Рух капіталу промислового підприємства	2	1
8.	Суспільне відтворення	-	-
<i>Усього годин за змістовим модулем 2</i>		<i>8</i>	<i>4</i>
Разом:		14	6

7. Теми лабораторних занять

8. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до аудиторних занять – 0,5 год/1 год.занять – 7 год.;
- підготовка до контрольних заходів – 18год.;
- опрацювання питань, які не розглядаються на аудиторних заняттях – 25 год.;

8.1. Завдання для самостійної роботи студентів з опрацювання питань, які не розглядаються на лекціях

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Форма навчання	
		Денна	Заочна
1.	Тема 1. <u>Політична економія як наука</u> Функції політичної економії та її місце в системі економічних наук. Політична економія та економічна політика держави. Система економічних законів. Порівняльний аналіз економічних законів та законів природи.	6	7
2.	Тема 2. Економічна система суспільства Місце і роль людини в економічній системі. Приватизація і роздержавлення. Порівняльний аналіз досвіду приватизації в Україні та країнах світу.	6	8
3.	Тема 3. Форми організації суспільного виробництва Порівняльний аналіз простої і розвинутої форми товарного виробництва. Аналіз факторів впливу на вартість товару. Еволюція грошей. Інфляція, її суть, причини, види, соціально-економічні наслідки.	6	8
4.	Тема 4. Розвинута форма товарного виробництва Аналіз класичного первісного нагромадження капіталу на прикладі Англії. Первісне нагромадження капіталу в Україні. Фактори, які впливають на величину вартості товару робоча сила. Види зносу основного капіталу та процес амортизації.	6	8
5.	Тема 5. Форми капіталу і доходу на нього Агропромисловий комплекс, його суть, структура, функції та проблеми розвитку в сучасних умовах. Види собівартості. Акціонерні товариства.	7	8
6.	Тема 6. Заробітна плата Аналіз систем заробітної плати. Соціальна справедливість та рівність як економічні категорії.	6	8
7.	Тема 7. Ринок: суть, функції та умови формування	6	8

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Форма навчання	
		Денна	Заочна
	Роль держави в ринковій економіці. Неспроможності ринку. Ринкова інфраструктура. Позитивні та негативні риси конкуренції і монополії.		
8.	Тема 8. Суспільне відтворення Умови простого і розширеного суспільного відтворення. Основні показники макроекономічного розвитку.	7	8
9.	ІНДЗ	10	20
Разом		60	82

9. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання для студентів денної форми навчання складається із теоретичної та практичної частини.

1. *Теоретична частина передбачає:*

- пошук у навчальних джерелах та наукових журналах матеріалу, необхідного для висвітлення основних аспектів теми;
- складання плану роботи (вступ, 2-3 питання, висновки);
- формулювання власних висновків;
- складання списку використаної літератури та інформаційних джерел.

2. *Практична частина передбачає розв'язок 3 задач.*

Кожному студенту видається окреме завдання на першому практичному занятті.

Вимоги до ІНДЗ для студентів денної форми навчання викладені у методичних вказівках (п.11.2, С. 159 - 162).

Індивідуальна робота для студентів заочної форми навчання передбачає виконання контрольної роботи. Кожному студенту пропонується окремий варіант завдання. Вимоги та завдання до виконання контрольної роботи для студентів заочної форми навчання викладені у методичних вказівках (п.11.1).

10. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни «Політична економія» використовуються інформаційно-ілюстративний та проблемний методи навчання.

Під час лекційного курсу застосовуються:

Національний університет

- мультимедійна презентація;
- слайдова презентація.

На практичних заняттях застосовуються:

- ситуаційні завдання;
- кооперативне навчання (робота за методом малих груп);
- роздатковий матеріал для розв'язування задач.

11. Методи контролю

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни «Політична економія» здійснюється в усній і письмовій формі:

- на практичних заняттях *оцінюється участь* в обговоренні ситуацій та розв'язуванні задач;
- на кожному практичному занятті *проводиться письмове опитування* по темі у вигляді визначення п'яти понять або 10 тестів закритої форми з однією правильною відповіддю з 4-х можливих;
- перевірка звіту по ІНДЗ.

Підсумковий контроль знань – екзамен.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Модуль 1. Поточний контроль та самостійна робота									Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2				
	T1	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8
Ср	1	2	2	2	2	2	2	2	2
У	3	3	3	3	3	3	3	3	-
П	2	2	2	2	2	2	2	2	-
	6	7	7	7	7	7	7	7	2
Модуль 2. Індивідуальне навчально-дослідне завдання									10
Разом за семестр									60
Підсумковий контроль (екзамен)									40
Сума									100

T – теми змістових модулів

Ср – бали за самостійну роботу

У - бали за активність на практичному занятті;

П - бали за письмове опитування.

Сб - сума балів за тему

Бали за виконання індивідуальної роботи

Підготовка роботи (виконання та оформлення)				Захист	Всього
Вступ	Основна частина	Висновки	Задачі		
0-1	0-3	0-1	0-3	0-2	0-10

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
90-100	«відмінно»
82-89	«добре»
74-81	
64-73	
60-63	«задовільно»
35-59	
1-34	«незадовільно» з можливістю повторного складання
	«незадовільно» з обов'язковим повторним курсом

13. Рекомендована література

Базова

1. Гронтковська Г.Е., Косік А.Ф., Ряба О.І. Економічна теорія. Навч. посібник для самост. вивч. дисципліни. / Г.Е. Гронтковська, А.Ф. Косік, О.І.Ряба; Національний університет водного господарства та природокористування. – Рівне: НУВГП, 2010. – 370 с.
2. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д.Базилевича. – К.: Знання-Прес, 2006. – 615с.
3. Основи економічної теорії: Політекономічний аспект: Підручник для ВНЗ / Г.Н.Климко - К.: Знання. – 2002. – 615 с.
4. Політична економія: навч. посіб. для ВНЗ / Мочерний С.В. – К.: Знання. – 2002. – 687 с.
5. Ряба О.І. Політична економія. Навч. посібник. / О.І.Ряба; Національний університет водного господарства та природокористування. – Рівне: НУВГП, 2010. – 188 с.

Допоміжна

1. Економічна енциклопедія. Том 1-3. – К.-Тернопіль: ВЦ «Академія», 2001.
2. Маркс К. Капітал //Маркс К., Енгельс Ф.– Твори. – Т.23-25

3. Маршалл А. Принципы экономической науки: В 3 т.: Пер. с англ. – М.: Прогресс, 1993.
4. Туган-Барановський М.І. Політична економія. Курс популярний. – К.: Наукова думка, 1994. – 263 с.
5. Фахові журнали: «Економіка України», «Економічна теорія», «Економіст».

14. Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka> (http://nuwm.edu.ua/MySQL/page_lib.php)
2. Обласна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lib.rv.ua/>
3. Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. Економіка України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/EkUk/index.html/
5. Економічна теорія / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/ET/index.html/

